

Zápis z 31. jednání Výboru pro koordinaci regulace oboru vodovodů a kanalizací (Výbor VaK) konaného dne 16. prosince 2025

Místo konání: Ministerstvo zemědělství (MZe)

Přítomní: Podle prezenční listiny

Pozvánka na jednání od Ing. Aleše Kendíka, vrchního ředitele sekce vodního hospodářství MZe a současně předsedy Výboru VaK (dále jen „předseda“), byla odeslána e-mailovou poštou dne 16. 10. 2025. Program s podklady pro jednání byl rozeslán e-mailovou poštou dne 27. 11. 2025.

1. Úvod

Předseda zahájil jednání, přivítal zúčastněné a konstatoval, že Výbor VaK je usnášeníschopný. Dále představil personální změnu v zastoupení člena za Hospodářskou komoru ČR, kdy byl dosavadní náhradník Ing. Pavel Válek, MBA, nahrazen novým členem Ing. Filipem Wannerem, Ph.D.

Následně byl odsouhlasen program jednání s tím, že členové mají možnost nad rámec avizovaných témat sdělit své příspěvky v rámci bodu „různé“.

2. Návrh aktualizace Metodického pokynu pro orientační ukazatele výpočtu pořizovací (aktualizované) ceny objektů do Vybraných údajů majetkové evidence vodovodů a kanalizací, pro Plány rozvoje vodovodů a kanalizací a pro Plány financování obnovy vodovodů a kanalizací

Návrh aktualizace metodického pokynu byl projednán na předchozím jednání Výboru VaK. Přestože byly do tohoto materiálu zapracovány všechny připomínky, nebyl na poradě vedení MZe schválen z důvodu obav z možného dopadu na navýšení cen vodného a stočného. Zároveň se nepodařilo ani s MF vyjednat vydání tohoto metodického pokynu společně za oba resorty, proto stále platí stávající metodický pokyn z roku 2020, což lze považovat za nevyhovující stav.

Zástupce SOVAK ČR tuto záležitost považuje za velmi nešťastnou s ohledem na to, že stávající metodický pokyn vychází z cen z roku 2019, kdy není zohledněn vliv inflace, který dosahuje více než 40 %. Tento stav je nevyhovující a je zde potřeba aktualizace metodického pokynu z důvodu podhodnocení infrastrukturního majetku. Metodický pokyn je zásadní při zpracování kalkulací cen vodného a stočného a při zpracování plánů financování obnovy v souvislosti s vytvářením rezervy finančních prostředků na obnovu. SOVAK ČR žádá o aktualizaci metodického pokynu v nejbližším možném termínu.

Diskutována byla také možnost nabytí účinnosti aktualizovaného MP v průběhu roku či možnost postupného zvyšování hodnoty majetku, které by se zohlednilo v kalkulacích cen, přičemž dopad navýšení hodnoty majetku by se do cen projevil s ročním zpožděním, což ovšem zhoršuje situaci při neaktualizování metodického pokynu. Zástupce MF upozornil na skutečnost, že je možné provést aktualizaci kalkulace cen již v průběhu roku. Podle cenových předpisů je v individuálních případech možné navýšení cen v případě nedostatku finančních prostředků na obnovu.

Zástupce SOVAK ČR v této souvislosti upozornil na anomální situaci v oboru vodovodů a kanalizací, kdy prostředky, které se vytvářejí ze zisku, velká část vlastníků využívá na obnovu vodohospodářské infrastruktury místo toho, aby je využívala na rozvoj, jak je to běžné v jiných odvětvích, což je dlouhodobě neudržitelná situace, a to i ve vztahu k financování nových požadavků vyplývajících ze směrnice o čištění městských odpadních vod.

Zástupce MF sdělil, že se MF zabývá převzetím metodického pokynu do oceňovací vyhlášky, na niž MZe spolupracuje.

Závěr:

MZe navrhne usnesení Výboru VaK, kterým požádá MZe, aby aktualizovaný metodický pokyn vydalo a dále usnesení, kterým požádá MF o pokračování na pracích na oceňovací vyhlášce, kterou bude předmětný metodický pokyn nahrazen.

Předpokládá se, že tato usnesení budou v polovině ledna 2026 zaslána všem členům Výboru VaK, kdy jejich schválení proběhne per rollam v průběhu měsíce ledna 2026

3. Atomizace trhu v oboru vodovodů a kanalizací, navazující diskuse

Na předchozím jednání Výboru VaK bylo avizováno, že se opětovně projedná problematika atomizace trhu v oboru vodovodů a kanalizací, a v této souvislosti byla v předstihu opětovně zaslána právní analýza k možnostem legislativních úprav regulačních postupů pro snížení stupně atomizace trhu VaK, kterou vypracoval JUDr. Zdeněk Horáček, Ph.D. Materiál obsahoval doporučení včetně legislativního návrhu, což lze brát jako příležitost ve vztahu k implementaci směrnice o čištění městských odpadních vod, kdy bude nutné provést také novelu zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích, a novelu zákona č. 254/2001 Sb., vodního zákona.

Byla otevřena diskuse k atomizaci trhu v oboru vodovodů a kanalizací. Zástupci SOVAK ČR a HK ČR připomněli, že k výše uvedenému materiálu již jednou zaslali podrobnou analýzu a z ní vyplývající stanovisko. Zástupci SOVAK ČR a HK ČR navrhují tento materiál doplnit o bod, který by k deatomizaci mohl přispět. Jedná se o to, aby dotační tituly měly jedno kritérium podmíněnosti, kterým je plnění všech zákonných povinností – tedy zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích, zákona č. 254/2001 Sb., o vodách, cenových předpisech apod. Předmětné doplnění zašle SOVAK ČR předsedovi k následnému rozeslání všem členům Výboru VaK. Diskutována byla potřeba důsledného vymáhání zákonů, kontroly provozování majetku, monitoringu plnění povinností a podpory scelování vlastnictví. Bylo konstatováno, že MZe i MŽP mají již v současné době nastaven kontrolní mechanismus plnění zákonných povinností včetně zajištění udržitelnosti infrastrukturního majetku u příjemců dotací, jedná se však o velmi marginální část trhu.

Zástupce SMO ČR poukázal na to, že před sankcemi by měla být preferována motivace. Velké společnosti odmítají provozovat infrastrukturní majetek v řídce osídlených oblastech, které nejsou pro provozování infrastrukturního majetku udržitelné. V této souvislosti bylo konstatováno, že směrnice o čištění městských odpadních vod umožňuje nebudovat vodohospodářskou infrastrukturu tam, kde se to z technických či ekonomických důvodů nevyplatí; současně vymezení aglomerace zohledňuje také hustotu obyvatel na hektar.

V případě možnosti legislativních úprav se diskuse zaměřila na body uvedené v závěru předmětného dokumentu, které jsou z pohledu legislativního procesu proveditelné. Zaměření by mělo být na omezení vzniku nových soukromých vlastníků vodohospodářské infrastruktury.

Stanovení povinnosti uplatňovat plné nákladové ceny, kdy je navrženo doplnění nového ustanovení do zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích, je především deklaratorní a členové se shodli, že je vhodné jej do tohoto předpisu zapracovat.

Další věc, která je v dokumentu navrhována, je umožnění vstupu menšího provozního celku do většího. Tento přístup je ideově správný, ale v praxi obtížně aplikovatelný. Problém může nastat v případě „vybydlené infrastruktury“, proto by měla být pravidla pro převod zapracována do právních předpisů, a to s ohledem na ekonomické dopady. Mělo by se jednat o dobrovolné převedení a povinnost většího provozovatele převzít provozování za určitou finanční kompenzaci. Ekonomická komise SOVAK ČR je připravena možnosti kompenzace dopracovat.

Další bod se týká požadavku, aby vodovod a kanalizaci na samostatně provozovatelném území provozoval pouze jeden provozovatel. Tato záležitost se v současné době týká cca tisíce provozovatelů. I tento přístup je ideově správný, ale obtížně aplikovatelný a toto nastavení může být složité z důvodu existence stávajících smluv; nemůže tedy být retroaktivní. Problém může nastat také v případě odlišného vlastníka vodovodu a kanalizace.

Posledním bodem je vlastnictví vodohospodářské infrastruktury municipalitami. Tento princip by se měl vztahovat na nový vodohospodářský infrastrukturní majetek a lze jej do právních předpisů poměrně snadno zapracovat. V této souvislosti je však třeba zohlednit existenci dvou soukromých společností, které vlastní významné množství vodohospodářské infrastruktury, kterou nejen obnovují, ale pořízují na základě požadavků místních municipalit novou. Tento princip fungování je třeba respektovat. Tento přístup byl řešen také v rámci návrhu ústavního zákona.

Závěr:

Výbor VaK bere výše uvedené na vědomí s tím, že zmiňovaná opatření by měla být, s ohledem na princip právní jistoty a zákazu retroaktivity, nastavena do budoucna a návrhy, které jsou legislativními požadavky aplikovatelné, doporučuje dále dopracovat.

4. Informace MZe ke zpracování návrhu Národního prováděcího programu dle požadavků čl. 23 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/3019 ze dne 27. listopadu 2024 o čištění městských odpadních vod

Předseda informoval o tom, že v červnu letošního roku byla uzavřena smlouva na zpracování Národního prováděcího programu (NPP), práce probíhají v souladu s harmonogramem a každých 14 dní se koná kontrolní den. První etapa projektu NPP byla úspěšně dokončena a splnila všechny požadavky stanovené smlouvou. V souladu se směrnicí byla vypracována metodika pro vymezení aglomerací a citlivých oblastí na eutrofizaci a oblastí citlivých na akumulaci mikropolutantů. Proběhla vstupní jednání s MPO v souvislosti s povinností zpracování energetických auditů, což je požadavek, který vyplývá ze směrnice. Dále proběhla jednání a jsou plánována další se zástupci asociací farmaceutického a kosmetického průmyslu, který je hlavním zdrojem financování kvartérního čištění odpadních vod ve vybraných aglomeracích. Vyhotovení Národního prováděcího programu se předpokládá v říjnu 2026.

Zástupce SOVAK ČR doplnil, že probíhá validace dat v jednotlivých krajích, kdy do této validace jsou zapojeni větší provozovatelé kanalizací; u údajů za menší provozovatele bude validace probíhat prostřednictvím krajských vodoprávních úřadů.

Součástí Národního prováděcího programu bude také návrh financování jednotlivých opatření. Zástupce MŽP informoval o tom, že jsou plánovány platformy k dotačním prostředkům z EU, a MMR k nim povede debaty, přičemž bez těchto prostředků nebude možné požadovaná opatření realizovat. Zástupce SOVAK ČR k tomu doplnil, že na modelu pro dopočet hodnot dle požadavků směrnice začne v lednu pracovat ekonomická pracovní skupina.

Diskutována byla problematika informovanosti ve vztahu k aglomeracím a k citlivým oblastem, kdy dotčené subjekty budou postupně osloveny v souvislosti s validací dat.

Závěrem předseda informoval o tom, že na posledním jednání minulé vlády byl pro informaci předložen materiál zpracovaný ve spolupráci MZe a MŽP o přípravě Národního prováděcího programu k provádění revidované směrnice o čištění městských odpadních vod.

Závěr:

Výbor VaK bere uvedené informace na vědomí.

5. Různé

Předseda sdělil, že byla vydána Metodika pro posouzení vhodnosti různých způsobů odvádění a čištění odpadních vod v malých obcích. Jedná se o společnou metodiku MZe a MŽP, na jejímž zpracování úzce spolupracoval SOVAK ČR a Asociace pro vodu ČR (CZWA). Metodika má sloužit jako objektivní podklad pro posuzování vhodnosti různých způsobů odvádění a čištění odpadních vod v menších lokalitách. Tato metodika byla schválena a rozeslána na všechny krajské úřady a státní podniky Povodí s žádostí, aby se touto metodikou řídily při posuzování aktualizací plánů rozvoje vodovodů a kanalizací.

Zástupce MŽP informoval, že se minulý týden konal monitorovací výbor pro OPŽP, kde byla schválena nová kritéria pro další finanční nástroj, přičemž se jedná o tzv. revolvingovou formu pro vlastníky ČOV nad 10 tisíc EO. V tomto případě zde není žádné omezení pro vlastníky a provozovatele (mohou být i soukromí vlastníci a neposuzují se podmínky pro provozování). Tento nástroj je zaměřen na realizaci opatření vyplývajících ze směrnice o čištění městských odpadních vod a také na energetiku.

Zástupce ČSÚ informoval o tom, že v současné době dochází k přebírání dat z vybraných údajů z majtkové a provozní evidence od MZe. V této souvislosti je připraven návrh bilaterální smlouvy o spolupráci mezi MZe a ČSÚ pro předávání dat, a to i s ohledem na zabezpečení úložiště. ČSÚ počítá s tím, že i v dalším roce budou data od MZe využívána, a přestože ve vyhlášce na rok 2026 tato povinnost již není, bude od dotazníkového šetření zcela upuštěno.

Závěr:

Výbor bere uvedené informace na vědomí.

Předseda Výboru VaK poděkoval přítomným za účast a jednání a všem popřál klidné svátky vše dobré do nového roku a ukončil jednání.

Další jednání bude plánováno na v roce 2026.

Zapsali:

Ing. Věra Bogdanova

Ing. Radek Hospodka, tajemník

Schválil:

Ing. Aleš Kendík

Předseda

Pozn.

Originál zápisu je uložen u tajemníka Výboru.